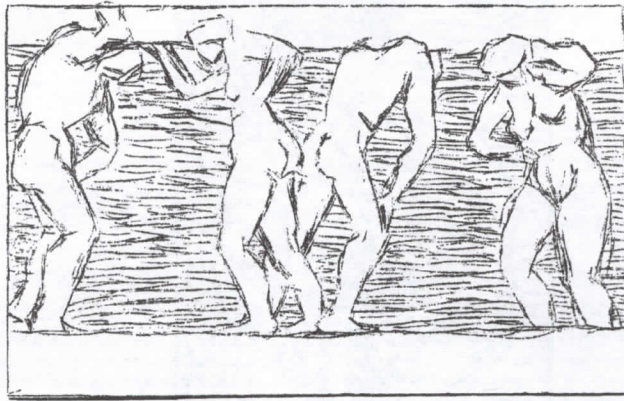

Skulpturene

på
Skansen

Edvin Westergren.

BEGYNDELSEN

Skulpturene på Skansen, de står der og har gang på gang trukket folk til stedet; men hvorfor er de tilblevet? Ja, hvad er meningen med dem?

Disse og mange flere spørgsmål møder man fra de besøgende. For at imødekomme alle disse spørgsmål, er det faldet mig naturligt at udforme denne lille publikation, der udover det at tjene som orientering også kan medvirke til at bevare erindringen om skulpturenes form og ide for dem, der med udbytte og oplevelse har mødt betonkolosserne samt også de mindre skulpturer, som også har hver sit at fortælle. Begyndelsen? - Kort sagt, i 1956 lå her, hvor nu skulpturene står en lille faldefærdig rønne. Denne var til salg indenfor den sum, som et ungt kunstnerpar med to børn og et tredje i vente kunne skrabe sammen til. Ikke lige netop den store drøm af et sted: men det, som lod sig gøre når midlerne var små. Om end frustreret af økonomiske skrupler og lignende kvaler begyndte kampen med at bygge om og skabe udviddede muligheder.

De to unge stred med små dyr i keramik. Manden ofte med udearbejde af hvad der nu kunne falde for: dræning, rørlægning, høstarbejde, kartoffeloptagning, alt i den gamle stil, hvor man måtte lægge ryg og slig til. Imedens sled konen bravt i det med sin art i hjemmet. Lidt efter lidt blev gamle materialer udskiftet med nye, og huset antog sin nuværende form med atelier på loftet, værksted og beboelse i stueetagen.

Ind imellem under det daglige slid brød kunstnergrillerne frem på ny som en gammel skade, der gang på gang gør sig gældende.
Der var fremgang at notere.
Malerierne begyndte atter at hobe sig op.
Nogle kom på udstilling såvel i indland som i udland, og der begyndte at komme folk til stedet.

I vintertiden når der blev for koldt at arbejde oppe på ataljeet, arbejdedes der med ler på keramikværkstedet. Her opstod de første forstudier, som senere skulle rejse sig til betonskulpturer.

I 1966 begyndte de første eksperimenter på værkstedet med at omsætte et par af forstudierne i beton.
Skulpturen "Ideologisk alkymist" blev til og blev om foråret fulgt op med skulpturen "Menneskeslægten".
Den symbolske linie fra malerierne blev naturligt fulgt i skulpturen, og bordet begyndte at fange. Det blev naturligt at udtrykke sig i beton.

Alt tegnede sig tilsyneladende lysere og lysere, indtil pludselig modgangen igen begyndte at vælde ind fra alle sider.

Kunstens vej er nu engang lang og trang og belagt med sønderhakkede menneske-skæbner, når ikke man er født med en solid pengesæk i ryggen og forbindelserne i orden.

Det trak op med søvnløse nætter og spekulationer over hvilken vej, der skulle vælges for at komme igennem krisen med mest muligt af det hidtil opnåede i behold.

Da slog pæren gnister, og manden valgte at rejse skulpturen "Livsvilje" på bakken - ikke blot som en protest: men også for den stimulerende mening med skulpturen.

I 1969 blev fundamentet støbt og første yderfløj rejst, siden groede det mellem hænderne som med en naturlovs nødvendighed.

Således skred det slag i slag indtil tvingende omstændigheder bøjede indsatsen ind i andre aktiviteter.

Fremtiden vil vise, om manden endnu engang vil gribe til murske, hammer og mejsel: eller om forløbet fremover vil ske i maleri og grafik.

Afgørende er det, for den der rejste skulpturerne, at de tilsyneladende vedbliver at inspirere ikke blot ham selv: men også medmennesker, som gang på gang har indfundet sig på "Skansen" for at forny bekendtskabet med stedet.

Til disse sidste vil jeg her indføje en tak for den gentagne udviste interesse.

Edvin Westergren.

Fremtiden gror, af hvad de sammen bær.

FREMTIDEN GROR, AF HVAD DE SAMMEN BÆR.

Relief udført 1966.

Symbolikken i dette relief er i grunden ganske enkel, ligefrem og vedkommende.

To skikkelser, kvinde og mand, står med hver deres byrde og bærer ud fra hver deres forudsætninger og evner, og af deres fælles indsats gror træet, der rummer både de ydre og de indre betingelser for menneskets eksistens ind i fremtiden.

Oppe i træets krone ses efterkommerne, der også er frugt af den fælles indsats. Og træets rødder dybt forankret i parrets byrder, gror simpelthen ud af disse og rejser træet op over hovedet på den bærende forudsætning for menneskeslægten - manden og kvinden.

Relieffet er ikke blot en symbolsk sammenstilling af en årsags- og forløbskæde med frugterne simplificeret i kronen sammen med efterkommerne, der hænger i løvværket. Noget væsentligt i skulpturen er, at de to personer er fremstillet bærende på hver deres byrde, hvoraf virkningerne gror sammen til en enhed.

Jeg tror personligt, at vi hver for sig formår at bære mest, når vi tillader hinanden at bære ud fra vore individuelle og personlige forudsætninger. Alt for ofte stranguleres tilløbet til et godt samarbejde, når der kæmpes om magten til at bestemme hvorledes, der skal bæres.

Nå, naturligvis skulpturen siger ikke alt dette, som jeg her tilføjer i tilgift: men dels er den slags tanker medforudsætning for at skulpturen har fået den udformning, som den fremtræder med. Dels virker de supplerende tanker påpegende hen mod den tillægsfunktion, som den besidder udover det rent skulpturelle. Ethvert kunstværk indeholder både form og betydning. Dette gælder også, når talen er om såkaldt ren nonfigurativ kunst. Indholdet er i sidstnævnte tilfælde sider af kunstens væsen plus kunstnerens sind og person. Indhold og form i et kunstværk er i virkeligheden som en porthvælving omsluttet af mere eller mindre velkomponerede indfatningselementer, der slutter sig om selve porten. Sommetider stirrer man sig blind på selve porthvælvingen og dennes kunstfærdige udformning, og sommetider stirrer man sig blind på selve porten, og hefter sig blot ved, hvad den gælder for i sin direkte påpegen.

Imidlertid lader det sig også gøre efter oplevelsen af porthvælvinge og konfrontationen med porten, at tage den i brug og gå ind via problemstillingen til et udvidet perspektiv, hvorved det samlede udbytte af mødet med kunsten udvides alt eftersom, man trænes i at drage nytte af form og indhold ved personlige problemstillinger.

Fordelen ved billedkunsten er, at den vedblivende fastholder sit billede. Forvilder man sig bort i tankens labyrinter ved at forfølge nogle løse ender under forsøget på problemløsning, ja, da er man straks tilbage ved sit udgangspunkt ved at stille sig åbent overfor, det igangsættende kunstværk.

Menneskeslægten.

MENNESKESLÆGTEN

Skulpturgruppe - udf. 1967.

Selve skulpturen er udformet som en hånd, hvori der står mennesker. Tommelfingeren lukker sig om en udbrydergruppe, medens de øvrige personer, der er placeret i varierende attituder, står frit i håndfladen.

Hånden står i sig selv som symbol for alle de mennesker, som er gået forud lige fra menneskeheden i sin tid blev til og frem til i dag, med andre ord, de afdøde, som konkret set stadig er med på godt og ondt ved at have været igangsættere, opretholdere og forudsætningsdannende for den eksistens, som vi nutidsmennesker søger at realisere.

Kunne vi med et greb tage alt væk i vort liv - i vor bevisthed - i vore omgivelser, hvori de afdøde har været forudsætningsdannende for derved fortsat at være aktiv i vor nutidige virkelighed, ja, så ville vi faktisk stå tomme og på bar bund.

Forudsætningerne for vore udviklede hjernefunktioner er jo simpelthen den menneskelige prægning, vi har været udsat for lige siden vi kom til verden. Dette har også gyldighed for den udbrydergruppe, som tommelfingeren lukker sig om. det er i kraft af den arv vi har modtaget via mennesket forud, at vi er i stand til at gribe nyt og reagere i protest.

Det er ikke småting menneskeslægten gennem tidernes løb har formået at bygge ovenpå den biogenetiske arv.

Når det forholder sig således, at virkningerne af vor eksistens griber ind i menneskehedens fremtid, også når vi ikke længere er fysisk nærværende, burde vi ikke være ligeglade med hvorledes vi virker ind i menneskelig henseende.

Sammenhængen burde påkalde mellemmenneskeligt ansvarsbevisthed. Det at være med til noget så konstruktivt, som det at holde mennesket oprejst gennem tidens brænding er i sig selv livgivende og rækkende ud over det snævre jeg, dette vil stå en klart, når man først har fattet, at man deri er medlevende ud over sin egen fysiske nærværen.

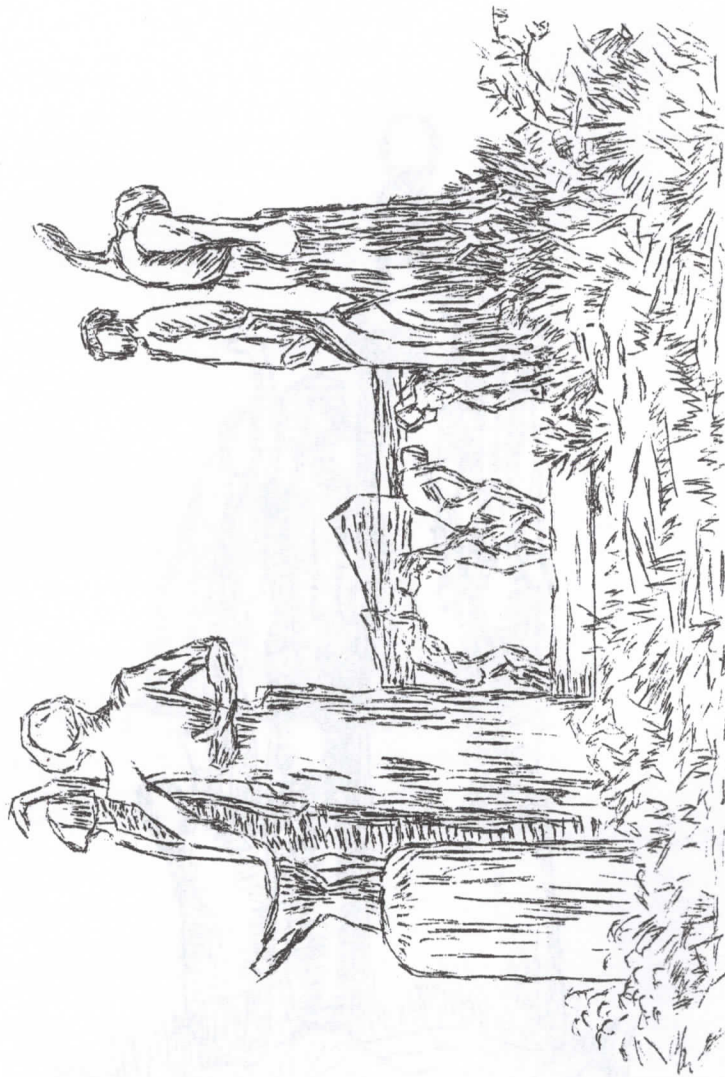
De skiftende attituder personerne optræder med i hånden er tænkt henvisende til vore skiftende holdninger og til det mangfoldige i menneskelivet.

Naturligvis er det muligt at komme på mange andre tanker i sammenhæng med skulpturen: men det er tanker kredsende om det skildrede, der er årsag til at skulpturen er blevet til og nu står her i gården.

ooooo

Livsvilje

Livsvilje.

LIVSVILJE.

Skulpturgruppe påbegyndt 1969.

Som allerede nævnt i begyndelsen, blev en modgangsperiode årsag til den eksplosionsagtige start med skulpturen her. I flere år havde jeg gået og hæget om en lille forstudie i brændt ler, som jeg kaldte "Skæbnetrods". For så vidt var den i sig selv et tilløb til en skulptur, som kunne stå alene. Det faldt mig derfor ind at sætte denne hurtigst muligt på højkant oppe på vores bakke. Topstykket tænkt i en syv otte meters højde. Den blev et symbol for vor nøgne kamp for eksistens. Efter et halvt års tid, og slid med at krybe op og ned af stiger med cementflader i skiftende dimensioner, og med cementmørtel i spandevs blev dette første afsnit af gruppen opført. Den stod der nu i al slags vejr - og de to hovedskikkelser i dette gruppeafsnit stod hver for sig snart i medvind og snart i modvind - stod, som med ryggen mod hverandre og gjorde front imod, hvad der udefra truede deres fælles skæbne. Det gik op for mig, at jeg nok havde truffet lidt ved siden af, ved navnet "Skæbnetrods" snarere udviste skikkelserne vilje til udholdenhed, hvilket blev deres fremtidige navn. I vinterens løb tumlede jeg med ideen om at udvide gruppen. Udholdenhed er ikke nok, - vilje til samarbejde, som midterpartiet symboliserer, ved at vise os to par, der i fællesskab støder en bjælke opad, styrker muligheden for det at kunne overleve i kraft af hverandre. Imidlertid, målet og vejen dertil må korrigeres på virkeligheden selv undervejs. Forståelsen af dette fik mig til at operere med ideen om "Vilje til åben og uforfærdet søgen". Det blev til adskillige skitser om disse to sidstnævnte temaer i løbet af vinteren. Ved forårets komme, så snart frosten var af jorden gik jeg i gang med udvidelsen af fundamentet, og snart var jeg i færd med at omsætte vinterens skitser i stort format. Inden oktober stod disse to supplerende afsnit rejste. Det viste sig hurtigt, at de rakte ud over os selv og trak folk til, ofte langvejs fra, og som ofte, nogle til forargelse, andre til opbyggelse og styrkelse i deres hverdag. I 1970 stod topstykket færdigt, for så vidt kunne man sige, at der nu var sagt nok om den sag, nu helheden var dødt "Livsvilje" og rummede væsentlige sider ved denne. Nu må man vedgå, at den menneskelige tilværelse ikke blot er baseret på viljepræstationer: men nok så meget på driftsforløb. Når alt forløber vel, sker vore forløb i drifts- og vanespor, og den kloge bevare sin fornuft vågende over forløbet, således at viljen kan sættes ind, når tilværelsens udfordringer gør dette tilrådeligt. Derfor måtte jeg det følgende år påbegynde nederdelen på nordvestsiden af "Skansen". Den store ukønnede skikkelse, der ligger i bunden er i al sin ufærdighed tænkt, som symbol for driftslivet, der i sig selv er for kort uden topstykket: men derudover simpelthen er en forudsætning for at noget i det hele taget sættes i gang. Driftslivet, "Urkraften" bliver beskuet af den siddende skikkelse yderst til højre, skikkelsen er sat til med sit blik at pege på "Urkraften" som uundværlig, ligesom den siddende skikkelse i midten ser op mod "Vilje til åben uforfærdet søgen" som den nødvendige faktor for at kunne opnå fuld menneskelig oprejsning.

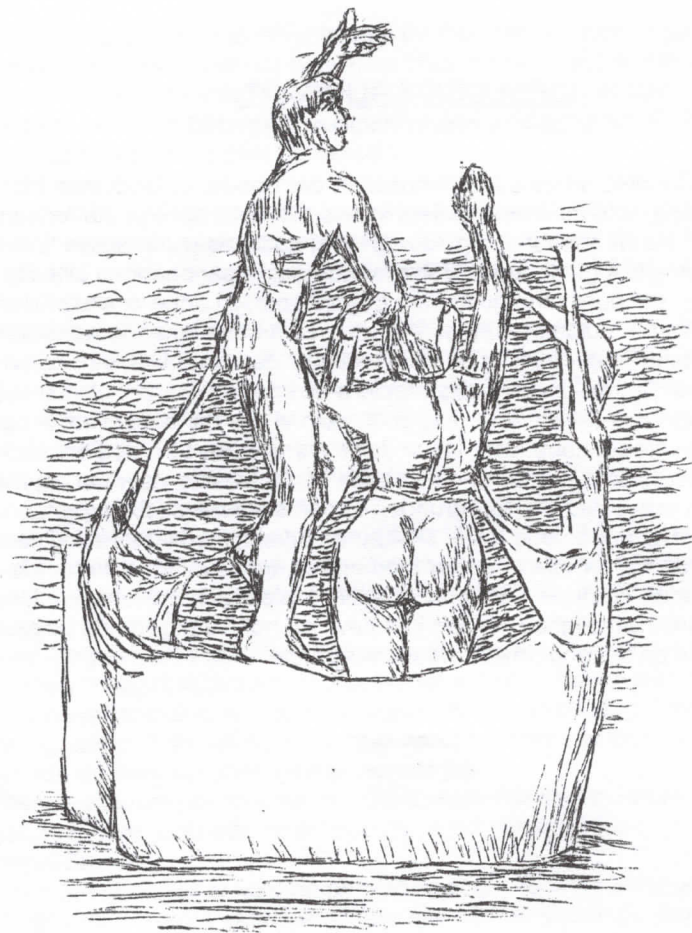

Ideologisk alkymist.

IDEOLOGISK ALKYMIST.

Skulptur tilblevet vinteren 1966-1967.

I oldtiden fandtes alkymister. Mennesker, der troede, at fandt man blot den rette metode, ville man uden videre kunne mikse forskellige stoffer sammen og derved kunne frembringe guld. Ligesom datidens guldmagere findes der også ideologiske guldmagere, forstået derhen, at sandheden i billedlig forstand er det pure rene guld. Med udgangspunkt i dette er skulpturen blevet til: men hvad? - guldmageren er skildret med en abelignende vanskabning mellem hænderne, - hvorfor? Forklaringen er ganske enkel, ofte har vi mennesker så travlt med at ville etablere de nye sandheder, at vi snupper lidt herfra - lidt fra een eller flere religioner, som vi lige har snuset lidt til og ment, at vi har begrebet noget ved. Ud af disse stumper laves derpå en mixture, der præsenteres som en eviggyldige sandhed. Alt for ofte viser det sig med tiden som prøvesten, at det i grunden var en slem vanskabning, man satte på piedestal. Set udfra dette bliver skulpturen en slags advarsel imod den form for guldmageri, der ofte opererer med anden, tredje eller fjerde hånds informationer, og derved kommer til at flerdoble sløret mellem sine tilhængere og den reelle virkelighed, hvilket kan have en nok så afgørende negativ indflydelse på tilhængernes fremtidsmuligheder.

Opad, mod lyset.

OPAD, MOD LYSET.
Halvrelief opført 1972.

Fra gammel til har lyset været symbol for det at besidde indsigt - for det, ved tankens hjælp at kunne finde vej.

Det synes at være en ganske ligefrem historie i en tid, hvor enhver mener at eje deres egen sandhed, som i praksis ofte viser sig at være en slem lygtemand. Dette viser dig ofte først når man ligger på valpladsen efter at have fået en i nakken med hammeren.

Der kan altså være et og andet, som vi mennesker kan have nytte af gang på gang at erindre hverandre om. Noget væsentligt i denne sammenhæng er fremholdt i relieffet her.

To mennesker, som søger at drage hinanden opad mod lyset? - men på hvilken måde?

Det, som oftest lægger sig imellem os mennesker og den virkelige sandhed, er det, at vi indbilder os, at vi har den indfanget i alle vore opfattelser, informationer og andre former for søforklaringer.

Gang på gang oplever vi trods vor hårdnakkede argumentation imod anderledes troende i stort og småt, at vi så for kort, samt at regningen derfor blev større end vi kunne drømme om.

Er der nogen patentmedicin imod dette fakta, og imod den fanatiske selvhævdelse, der kommer til orde, hver gang vi forfægter vor alt for korte forståelse, og derved kommer i klammerier med mennesker, som vi kunne lære meget af.

Fundamentet, som den ene af de to mennesker står på i relieffet, og som den anden part tilsyneladende er sunket ned i, er symbol på vore meninger og ideer om virkeligheden med alt hvad det rummer.

Det er indlysende, at det at have ide og mening kan være med til at sætte een i gang: men, det afgørende men i sammenhængen er, at der hvor vi skyder ved siden af kommer vi ofte ud af trit med virkeligheden på skæbnesvangert vis med de følgevirkninger at vi stranguleres. Derfor har jeg ladet fundamentet række sine sidestivere op og med sugekopper fastholde og nedadtrække de skildrede personer.

Har man først for alvor indset sin erkendelsessituation, vil man deri have indset faren ved at være for vis på, at man en gang for alle har forstået endeligt.

Tilbage bliver da, med sund fornuft at have mod til at handle ud fra det man finder mest troværdigt, samtidigt med at man fortløbende regner med, at det endnu sandere, når som helst kan vise sig.

Det at leve i en sådan åben tro afføder i sig selv årvågenhed og overvågen af såvel frugterne af egne som af andres handlinger.

Parret i relieffet søger at trække hinanden opad, med andre ord, søger at bevare hinanden i den livgivende åbne tro med dertil svarende livsholdning, samt hvad deraf videre fødes.

De åbne - og de lukkede.

DE ÅBNE - OG DE LUKKEDE.

Skulpturgruppe påbegyndt 1975.

Mennesker, der ser op - og mennesker, der med hængelås har lukket sig ude fra virkeligheden selv.

Denne gruppe, der på en nok så kontant måde viser os forskellen på det, at leve ud fra åben tro, og det at leve i troen på, at man besidder det absolutte svar på snart sagt alt mellem himmel og jord, og derudover, viser de absolut troende på afskrækkende vis.

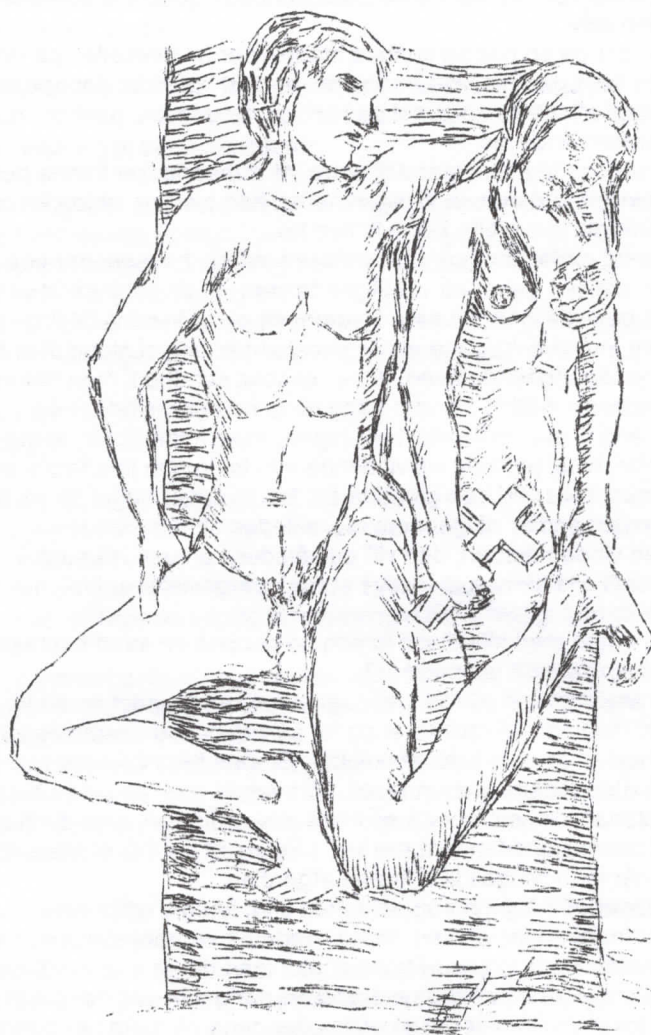
Konkret sagt, såfremt jeg var i stand til at tro, at vi mennesker kunne besidde anden absolut viden end den, at vi ingen sådan har, tror jeg, at jeg for at bevare mig åndeligt i live måtte betvivle min tro.

Paradokset i dette omfatter også, at vi måske i mange henseender besidder virkelighedsopfattelser, der er så virkelighedsnære, at de i al fremtid vil være urørlige prøvet på virkeligheden selv. Hvorom alt er, såfremt vi fuldt ud er sandhedskærlig, må vi indrømme, at vi dybest set er ude af stand til at træffe endelige afgørelser angående hvad, der er absolut sandhed: men naturligvis vil vi føle større trosvisshed til det, der gang på gang har bekræftet sig i virkeligheden, end til det uprøvede. Hvis jeg for eksempel påstår, at jeg i det mindste kan vide, hvad jeg selv vil, vil denne min tro kunne imødegås med følgende: "Jamen, hvor ved du i grunden det fra, at det er noget du vil. Måske er det noget en helt anden vil igennem dig, således at du i grunden bortblæser med vinden derhen, den vil" og således i en uendelighed. I virkeligheden er vi alle henvist til at leve at tro, spørgsmålet er blot, hvad der i grunden er troværdigt.

Betyder det nu noget med alle disse forsøg på at opnå en sand forståelse af vore erkendelsesmæssige betingelser?

Har man først nogle gange på rad fået nogle i nakken grundet en alt for indbildsk tro, at man var vel orienteret og for så vidt besad sandheden, bliver man varsom med at låse sig fast i absolutter. Er man først kommet i vane med at være fortløbende ransagende, efterprøvende og årvågende beredt til at udskifte uholdbare forestillinger med mere troværdige, vil man dertil oftest også erfare at trosmuligheden formere sig, således at der bliver mere at operere med, når man tvinges til at træffe afgørelser.

Bliver denne åbenhed suppleret op med mod til at handle ud fra det i øjeblikket mest troværdige, vil man kunne bygge på en troens klippegrund. Alt det her nævnte er naturligvis et trosindhold: men det er et trosindhold som holder til den åbne port, og som tilsyneladende gang på gang har bragt god frugt, medens troen på uomstødelige absolutter gang på gang har bragt mennesker i katastrofale situationer, netop fordi man ud fra sine absolutter uundgåeligt må mistolke symptomerne på at den hellige grav er vel forvaret, således at lag på lag af vildfarelser hober sig op, indtil uundgåeligheden banker på. Det er farligt at lægge sig til med hængelås for øjnene.

Kærligheden mellem to. - i sorg, og i glæde.

Kærligheden mellem to. - i sorg, og i glæde.

Kærligheden mellem to. - i sorg, og i glæde.

Søjle i beton, i hovedtrækkene sat op i 1973.

På hver side af søjlen er placeret et par.

Parret vendt ud mod vejen er placeret i sorg med korset som tegn for deres fælles byrde.

Det kors, som de sammen bær styrket af deres hengivenhed til hinanden.

En lykke at være to, der kan trøste hinanden, når det drejer sig om at bære byrderne sammen.

Trætte, stressede og udasede irriteres man i stedet for at kaste sig i

hinandens arme og på naturligvis finde glæde ved hinanden,

De, der formår denne kunst, at stryge byrderne af sig gennem hengivelse til

hinanden, formår derved at forny sig for atter at rejse sig og bære videre på

tilværelsens tilskikkelser, hvor solskin skifter med regn - og storm med stille.

Vendt indad i haven sidder parret, der i deres indbyrdes kærlighed deler

glæden, som er symboliseret i en svømmefugl.

Hvorfor netop en sådan?

Jo, det er med kærligheden mellem to, som med en svømmefugl, der både

kan dykke ned på havets dybder - svømme på havet, og lette med svirrende

vingeslag hævende sig opad mod himlen, for derpå sat flyve bort til nye

horisonter.

Dette synes, hvad kærligheden angår at være gyldigt på flere plan.

Rent bogstaveligt kan et vellykket forhold mellem to direkte både fysisk og

materielt trække begge parter opad, ligesom forholdet kan munde ud i

elendighed,

Dette gælder også rent psykisk, hvor følelserne kan stige til de svimlende

højder, for brat at synke i depressioner på havets dyb - siden finder man

fuglen vuggende i smuldt vande på havets overflade.

Endelig det samme på åndeligt plan, hvor man på fantasiens vinger kan

undfange konstruktive ideer, der i sig bærer kimen til vækst og udvikling.

Ligesom man kan skrues ned af destruktive ideer undfanget af misforståelser

og deraf affødte handlinger og udsagn, der griber akcelerende ind i forholdet.

Spørgsmålet bliver da til slut, om det er muligt at elske sandt og ægte uden at

være lyssøgende og lysdyrkende, hvad angår kærlighedens væsen,

betingelser og funktioner.

Personligt tror jeg ikke, vi kan fuldbyrde en ægte menneskelig tilværelse uden at søge sandt lys over vejen dertil.

Talløse er de brudte menneskeskæbner, der synes at bekræfte dette.

Der hvor den ene part eller begge mangler indsigt, er forholdet ofte truet: men

nok så meget indsigt hjælper ikke, såfremt man ikke tager indsigten alvorligt

og på tværs af sin drift sætter viljen ind på at bryde nye spor, hvor fallitten

truer med opløsning.